

Handläggare
Emelie Hellström
Telefon: 08-50815044

Till
Skarpnäcks stadsdelsnämnd
2026-10-01

Skrivelse om orosanmälningar från förskola och BVC

Svar på skrivelse från Gunnar Caperius (C), Lena Kling (L) och Kristina Lutz m.fl. (M)

Förvaltningens förslag till beslut

Stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på skrivelsen.

Sammanfattning

En skrivelse gällande orosanmälningar från förskola och barnavårdscentraler har inkommit för yttrande till stadsdelsförvaltningen. Skrivelsen lyfter vikten av att barn som far illa upptäcks tidigt, särskilt de yngsta barnen. I Socialtjänstrapporten 2025 framgår att förskolans och barnavårdscentralers orosanmälningar har sjunkit från 2024 till 2025 vilket skribenterna nämner som bekymmersamt.

Skrivelsen avslutas med fyra frågeställningar för förvaltningen att besvara.

Skarpnäcks stadsdelsförvaltning har yttrat sig i ärendet genom att besvara frågeställningarna och föreslår att nämnden överlämnar tjänsteutlåtandet som svar på skrivelsen.

Bakgrund

Stadsdelsnämnden överlämnade den 11 juni 2026 en skrivelse från Gunnar Caperius (C), Lena Kling (L) och Kristina Lutz m.fl. (M) till förvaltningen för beredning. Skrivelsen rör orosanmälningar från förskola och BVC.

Ärendet

Skrivelsen lyfter vikten av att barn som far illa upptäcks tidigt, särskilt de yngsta barnen som själva har begränsade möjligheter att berätta om våld, omsorgsbrist, missbruk, psykisk ohälsa eller andra allvarliga problem i hemmet.

I Socialtjänstrapporten 2025 framgår att förskolan stod för 2,3 procent av orosanmälningarna till socialtjänsten, jämfört med 2,5

procent året innan. Barnavårdscentraler/barnmorskemottagningar stod för 0,8 procent, jämfört med 1,0 året procent innan.

Skribenterna lyfter att detta innebär att båda andelarna har sjunkit trots att dessa verksamheter har en central roll i att upptäcka oro för de yngsta barnen vilket skribenterna nämner som bekymmersamt.

Tidiga insatser och ett starkare förebyggande arbete är avgörande för att bryta negativa mönster. Den nya socialtjänstlagen, som trädde i kraft den 1 juli 2025, innebär ett tydligt skifte mot att insatser ska kunna ges utan föregående behovsprövning, och socialtjänsten ska arbeta mer uppsökande och lättillgängligt.

För att socialtjänsten ska kunna agera tidigare behöver oron nå socialtjänsten tidigare. Förskola, barnavårdscentraler och socialtjänst behöver därför ha tydliga strukturer för samverkan, konsultation och tidig upptäckt.

Skribenterna riktar följande frågor till stadsdelsförvaltningen:

1. Hur ser utvecklingen ut i stadsdelen när det gäller orosanmälningar för barn i åldern 0–5 år, särskilt från förskola och BVC?
2. Hur bedömer förvaltningen att samverkan mellan socialtjänst, förskola och BVC fungerar när det gäller tidig upptäckt av barn som riskerar att fara illa?
3. Har förvaltningen identifierat hinder som kan bidra till att förskola eller BVC dröjer med, avstår från eller känner osäkerhet inför att göra orosanmälningar?
4. Vilka åtgärder har förvaltningen vidtagit, eller avser att vidta, för att stärka tidiga orosanmälningar och säkerställa att små barn i utsatta situationer får stöd i tid?

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom förskoleavdelningen i samverkan med avdelningen för individ- och familjestöd. Ärendet har behandlats i förvaltningsgrupp samt i pensionärsrådet den 24 september.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Nedan redovisas förvaltningens svar på skrivelsens frågeställningar.

1. Hur ser utvecklingen ut i stadsdelen när det gäller orosanmälningar för barn i åldern 0–5 år, särskilt från förskola och BVC?

Enligt socialtjänstrapporten 2025 har anmälningsskyldiga verksamheter som har möjlighet att upptäcka omsorgsbrister hos de yngsta barnen, såsom förskola, barnavårdscentraler och barnmorskemottagning under de senaste åren endast stått för en

liten andel av orosanmälningarna till socialtjänsten. Förvaltningens statistik visar en liknande utveckling.

Mellan januari 2026 och 18 augusti (2026) har sammanlagt 124 orosanmälningar för barn mellan 0–5 år inkommit till Skarpnäcks stadsdelsförvaltnings socialtjänst. Denna statistik utesluter anmälningar från redan pågående ärenden när det inkommer från handläggare inom socialtjänsten. Totalt från förskola och barnavårdscentraler har det hittills från januari till augusti inkommit 26 orosanmälningar.

Under 2024 inkom totalt 55 orosanmälningar från förskola och barnavårdscentraler och under 2025 inkom 48 orosanmälningar totalt från förskola och barnavårdscentraler. Mellan 2024 och 2025 ökade orosanmälningar till Skarpnäcks stadsdelsförvaltnings socialtjänst från förskolan medan anmälningar minskade från barnavårdscentraler.

Tabell 1. Antalet inkomna orosanmälningar för barn mellan 0–5 år till Skarpnäcks socialtjänst.

ÅR	2024	2025	2026 (tom 18/8)
TOTALT	252	282	124

Tabell 2. Antalet inkomna orosanmälningar för barn mellan 0–5 år från förskola och barnavårdscentraler.

ÅR	2024	2025	2026 (tom 18/8)
TOTALT	55	48	26

2. Hur bedömer förvaltningen att samverkan mellan socialtjänst, förskola och BVC fungerar när det gäller tidig upptäckt av barn som riskerar att fara illa?

Förvaltningen bedömer att det finns väl etablerade former för samverkan och arbetar kontinuerligt både internt och med andra myndigheter som möter familjer med yngre barn i syfte att förebygga problem och tidigt upptäcka behov av stöd och erbjuda öppna insatser. Detta inkluderar samverkan mellan socialtjänst och förskola samt hälso- och sjukvård.

Förvaltningens förskolor har sedan länge en etablerad samverkan med familjebehandlare inom avdelningen Individ- och familjestöd. Familjebehandlare finns även tillgänglig på öppna förskolorna. Förskolan och öppna förskolan kan bland annat få stöd med stödsamtal för vårdnadshavare och hjälp med hänvisning till icke

biståndsbedömda insatser hos socialtjänsten i enlighet med nya socialtjänstlagen. Öppna förskolorna har även samverkan med barnavårdscentralerna för att ge vårdnadshavare stöd och kunskap kring barns utveckling och behov.

Mottagningsgruppen inom socialtjänsten arbetar aktivt för att sänka trösklarna för både anmälningsskyldiga verksamheter och allmänheten att kontakta socialtjänsten vid oro för barn och unga. Arbetet sker genom samverkan, rådgivning och ett professionellt bemötande i kontakten med dem som söker stöd eller vägledning.

Representanter inom socialtjänsten deltar i ett nätverk av professionella från olika verksamheter som träffas regelbundet för att tidigt fånga upp de allra yngsta. Inom ramen för de regelbundna träffar som sker med mottaget Barn och Unga, familjebehandlare, psykiatri, mödravårdscentraler och barnavårdscentraler erbjuds ett tillfälle för andra professionella att få stöd i att göra och formulera orosanmälningar.

3. Har förvaltningen identifierat hinder som kan bidra till att förskola eller BVC dröjer med, avstår från eller känner osäkerhet inför att göra orosanmälningar?

En möjlig förklaring till att så få anmälningar inkommer från barnmorskemottagningar kan vara att yngre barn och deras föräldrar får rådgivande stödinsatser i ett tidigt skede via barnhälsovården eller socialtjänsten.

Förvaltningen kan se att en stor del av de som tagit del av insatser utan behovsprövning i och med den nya socialtjänstlagen blivit hänvisade dit av förskolan. Detta kan vara en anledning till att orosanmälningarna gått ner och att familjer hänvisas till socialtjänsten innan en orosanmälan sker.

En annan möjlig förklaring kan vara att det finns en försiktighet hos personal vid barnmorskemottagningarna och barnavårdscentralerna respektive förskolan i att göra orosanmälningar gällande föräldrars brister i omsorgen till socialtjänsten. Där arbetar personalen i nära samverkan med familjerna och det kan finnas en oro för att det ska förvärra barnets situation med en orosanmälan, att barnet ska flyttas från förskolan eller att relationen till familjen ska bli skadad. Det är därför av ännu mer vikt att alla som arbetar nära barnen känner till skyldigheten och vikten av att anmäla och agerar vid oro.

4. Vilka åtgärder har förvaltningen vidtagit, eller avser att vidta, för att stärka tidiga orosanmälningar och säkerställa att små barn i utsatta situationer får stöd i tid?

Att tidigt uppmärksamma barn i en negativ utveckling är viktigt för att barn ska få rätt hjälp i tid. Förvaltningens brotts- och trygghetsskapande arbete verkar på olika sätt för att tidigt uppmärksamma barn och deras familjer i behov av stöd.

För att fånga upp barn i utsatta levnadsförhållanden i tid behövs fler sätt för familjer att hitta till socialtjänstens stöd, innan problemen vuxit sig stora. Ett stort omställningsarbete pågår för att skapa en mer förebyggande socialtjänst, i enlighet med nya socialtjänstlagen. Som ett led i det finns nu flera insatser att ta del av utan att det behöver föregås av en utredning och behovsprövning.

I stadsdelen är skadligt bruk och beroende hos föräldrar en vanlig orsak till orosanmälningar. Förvaltningen har identifierat ett behov att fånga upp barn som anhöriga tidigare, till exempel när orosanmälan inkommit men inte är av den karaktär att utredning inleds. Därför ska förvaltningen höja kompetensen i insatsen familjebehandling som erbjuds utan behovsprövning där medarbetare kommer utbildas i en metod för familjesamtal.

Förskolorna arbetar med en etablerad och tydlig systematik för uppföljning av barns närvaro i förskolan. Vid oregelbunden närvaro eller frånvaro följs rutiner som innefattar kontakt med vårdnadshavare och, vid behov, uppföljande möten. Förskolorna har digitala system för att registrera barnens närvaro vilket tydliggör mönster och tendenser till frånvaro. Förskolan har årligen kunskapshöjande insatser för att uppmärksamma och påminna personal om vikten av att uppmärksamma barn som riskerar att fara illa.

Jämställdhetsanalys

Förvaltningens statistik som rör orosanmälningar för barn mellan 0–5 år under 2026 visar att orosanmälningarna under perioden 1 januari till 18 augusti rört pojkar till 56,4 procent och flickor till 43,5 procent. Under 2025 inkom antalet orosanmälningar som rört pojkar 59,5 procent och orosanmälningar som rört flickor 40,4 procent enligt Socialtjänstrapporten 2025. Detta visar på att det under 2026 jämnats ut marginellt mellan orosanmälningar och kön.

Det är viktigt att socialtjänsten, barnavårdscentraler och förskolorna i alla led beaktar ett jämställdhetsperspektiv. Det är även av stor betydelse i samverkan med andra aktörer där oro för barn diskuteras.

Förvaltningen delar skribenternas uppfattning om vikten att uppmärksamma barn som riskerar att fara illa i tidigt skede.

Förvaltningen kan konstatera att det finns kontinuerlig samverkan mellan socialtjänst, förskola och hälso- och sjukvård samt att det finns pågående arbete som utvecklar möjligheten att fånga upp barn som far illa i ett tidigare skede.

Förvaltningen föreslår att detta tjänsteutlåtande överlämnas som svar på skrivelsen.

Jonas Lauri
Stadsdelsdirektör

Skarpnäcks stadsdelsförvaltning

Johanna Hult
Avdelningschef

Skarpnäcks stadsdelsförvaltning

Bilagor

1. Skrivelse om orosanmälningar från förskola och BVC

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Jonas Lauri, Stadsdelsdirektör	2026-09-09
Johanna Hult, Avdelningschef	2026-09-09